

LIETUVOS MOKINIŲ ETNINĖS KULTŪROS OLIMPIADOS UŽDUOČIŲ RENGIMO IR VERTINIMO REKOMENDACIJOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados užduočių rengimo ir vertinimo rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos) parengtos vadovaujantis Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados sąlygomis, patvirtintomis Lietuvos neformaliojo švietimo agentūros direktoriaus 2023 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. R1-26 (toliau – Olimpiados sąlygos), taip pat Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa ir Vidurinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa (programos patvirtintos 2022 m. rugpjūčio 24 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1269, toliau – Etninės kultūros bendrosios programos).

2. Rekomendacijos parengtos siekiant padėti įgyvendinti pagrindinį Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados (toliau – Olimpiada) tikslą – ugdyti brandžią, visapusiškai išprususią, tautiškai ir pilietiškai susivokusią asmenybę, gebančią puoselėti, saugoti, išreikšti ir perduoti kitiems prigimtinės (etninės) ir pasaulio kultūrų vertybes.

3. Šios Rekomendacijos skirtos Olimpiados atskirų etapų užduočių rengėjams, organizatoriams, vertinimo komisijoms, moksleivius Olimpiadai rengiantiems pedagogams (etninės kultūros ar dalykų mokytojams, neformalaus švietimo įstaigų pedagogams, jungtinėms mokytojų komandoms) ir (ar) kviestiniams asmenims, taip pat visiems kitiems Olimpiada besidomintiems asmenims.

4. Rengiant Rekomendacijas atsižvelgta į Olimpiados sąlygose nustatytas tris Olimpiados dalyvių amžiaus grupes: 1) 5–7 kl., 2) 8–10 kl., 3) 11–12 kl.

5. Rekomendacijos skelbiamos Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG) tinklalapyje www.ekgt.lt ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro (toliau – LMNŠC) tinklalapyje www.lmnsc.lt

II. OLIMPIADOS UŽDUOTYS

6. Pagal Olimpiados sąlygas yra dvi Olimpiados užduotys:

6.1. pirmoji užduotis – etnokultūros pažinimo testas (toliau – Testas), skirtas atskleisti bei patikrinti dalyvio etninės kultūros gebėjimus, žinias ir supratimą;

6.2. antroji užduotis – mokinio etnokultūrinės veiklos ir raiškos vaizdinis pristatymas su komentarais (toliau – Etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymas), skirtas atskleisti bei patikrinti dalyvio praktinius etninės kultūros raiškos gebėjimus.

7. Kai Olimpiada vyksta kontaktiniu būdu, Testo užduotis atliekama per 45 min. – tuo pačiu metu visose trijose Olimpiados dalyvių amžiaus grupėse, kiekvienai skiriant atskirą patalpą. Kai Olimpiada vyksta nuotoliniu būdu, Testo užduotis atliekama per 60 min. – tuo pačiu metu visose trijose Olimpiados dalyvių amžiaus grupėse. Testą sudaro užduočių rinkinys – rašytiniai, vaizdu ar garsu pateikti klausimai su atsakymų variantais ir (ar) atviro tipo klausimai.

8. Pirmosios užduoties (testo) atlikimo metu Olimpiados dalyviams draudžiama naudotis užrašais bei kita atsinešta papildoma medžiaga bei elektroninėmis priemonėmis: kompiuteriais, telefonais, planšetėmis, elektroninių knygų skaityklėmis, konspektais ir t. t.

9. Etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymui, kurio pagrindą sudaro vaizdinė medžiaga ir jos komentarai, skirta iki 10 min. Etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymas apima:

9.1. mokinio prisistatymą ir bendriausius komentarus apie savo patirtį etninės kultūros srityje;

9.2. etninės kultūros raišką, kuri gali būti: sakinio folkloro (pasakojamosios ar smulkiosios tautosakos), muzikinio folkloro (dainuojamojo, instrumentinio), šokamojo ir žaidybinio folkloro, teatrinių inscenizacijų atlikimas ar tautodailės (tradicinių amatų) dirbinių gamyba, kraštotyros ar

tiriamoji veikla; jei etninės kultūros raiška atliekama stilizuojant ar modernizuojant liaudies kūrybą, šie kūriniai turi būti grindžiami autentiškų tradicijų išmanymu;

9.3. etnokultūrinę veiklą – mokinio dalyvavimą etninės kultūros kolektyvuose, mokyklos ir vietos bendruomenių veikloje, koncertuose, projektuose, edukacinėje ir kraštotyros veikloje, tiriamąjį darbą ir pan.

10. Etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymas pateikiamas dvejopai, priklausomai nuo Olimpiados organizavimo būdo:

10.1. Olimpiadai vykstant kontaktiniu būdu, vaizdinė medžiaga gali būti pateikta skaidrių demonstravimo formatu arba kaip sumontuotas vaizdo siužetas, arba mišriu būdu. Vaizdo medžiagą dalyviai, neviršydami 10 min., pristato komisijai tiesiogiai, komentuodami ir atlikdami sakytinio, muzikinio, šokamojo, žaidybinio folkloro kūrinius, pademonstruodami savo atsivežtus tautodailės kūrinius, apibūdindami savo etnokultūrinę veiklą ir kt. Po pristatymo komisijos nariai užduoda papildomus klausimus (iki 2 min.);

10.2. Olimpiadai vykstant nuotoliniu būdu, vaizdinė medžiaga turi būti pateikta kaip vaizdo siužetas arba mišriu būdu kartu su skaidrėmis sumontuotas siužetas ir trukti 6–7 min. Vaizdo medžiagoje turi būti paties dalyvio prisistatymas, pasakojimas apie savo etnokultūrinę veiklą ir raišką bei jos pristatymas. Vaizdo medžiagą dalyviai atsiunčia organizatoriams jų nurodytu būdu likus savaitei iki Olimpiados dienos. Olimpiados dieną komisijos nariai užduoda dalyviams klausimus apie jų etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymą (4–5 min.).

11. Siunčiamos vaizdo medžiagos pavadinime turi būti nurodyta: Olimpiados dalyvio vardas, pavardė, mokyklos pavadinimas, klasė, miestas (gyvenvietė), rajonas, mokinį rengusio mokytojo ar kito asmens vardas, pavardė.

12. Olimpiados dalyvis negali to paties etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymo pateikti kitų metų Olimpiadai. Jei Olimpiados dalyvis pateikia tą patį etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymą ne vienai Olimpiadai, jo darbai nevertinami, o jei buvo įvertinti, vertinimas anuliuojamas.

III. TESTO UŽDUOTIES RENGIMAS

13. Olimpiados pirmoji užduotis – Testas – rengiamas vadovaujantis Etninės kultūros bendrosiomis programomis atsižvelgiant į Olimpiados dalyvių tris amžiaus grupes (5–7 kl., 8–10 kl. ir 11–12 kl.). Testo užduotis parengia viešuosius pirkimus laimėjęs testo užduočių rengėjas, bendradarbiaudamas su EKG T ir kitais etninės kultūros specialistais.

14. Testas gali būti sudaromas pasirinkus tik vieną pagrindinę temą iš Etninės kultūros bendrųjų programų (pvz., kalendoriniai papročiai) – šią temą skelbia EKG T.

15. Testo parengimo sąlygos:

15.1. rengiami skirtingi klausimynai atskiriems Olimpiados etapams, parenkant mažiau sudėtingus klausimus pirmajam etapui savivaldybėse, sudėtingiausius klausimus – baigiamajam šalies etapui; į viduriniam etapui (etnografiniuose regionuose) skirtą klausimyną įtraukiama dalis klausimų, susijusių su atitinkamo etnografinio regiono specifika;

15.2. kiekvienam Olimpiados etapui atskirai rengiami trys klausimynai – 5–7 kl. grupei, 8–10 kl. grupei ir 11–12 kl. grupei;

15.3. kiekvienos amžiaus grupės klausimyną turi sudaryti po 20–30 klausimų (klausimų skaičius priklauso nuo jų sudėtingumo);

15.4. atskirų amžiaus grupių klausimynuose užduotys turi skirtis pagal savo sudėtingumą arba tie patys klausimai skirtingoms amžiaus grupėms pateikiami pasiūlant skirtingus atsakymų būdus (pvz., vyresniems – su daugiau teisingų atsakymų arba užduodant kaip atvirą klausimą);

15.5. klausimai gali būti ne tik tekstiniai, bet ir pateikiami pasitelkus nuotraukas, vaizdo, garso įrašus, daiktų ekspoziciją ir pan., visais atvejais jie įvardijami raštu užduodant klausimą ir pateikiant galimus jo atsakymus (atviro klausimo atveju – paliekant vietos atsakymui įrašyti);

15.6. klausimai gali būti sudaryti iš kelių dalių;

15.7. prie kiekvieno klausimo pažymimas už teisingą atsakymą skiriamų taškų skaičius (lengvesniems atsakymams – mažesnis, sunkesniems – didesnis), vertintojui paliekama vieta įrašyti konkretaus atsakymo vertinimą;

15.8. rekomenduojama vengti klausimų su pasiūlytu tik vienu teisingu atsakymu, geriau pateikti 2–3 ar daugiau teisingų atsakymų, skiriant už kiekvieną teisingą atsakymą atskirus taškus ir nurodant bendrą atsakymų į klausimą surinktų taškų skaičių;

15.9. atvirų klausimų kiekis turi būti minimalus, aiškiai apibrėžus atsakymo apimtį (eilučių skaičių), kad atsakant į atvirus klausimus nebūtų viršytas testo užduočiai skirtas laikas;

15.10. bendras maksimalus taškų skaičius už atsakymus į testo klausimus turi sutapti su maksimaliu taškų skaičiumi už antrosios užduoties atlikimą.

16. Testo komplektą sudaro:

16.1. titulinis testo lapas, kuriame pažymima Olimpiados dalyvio amžiaus grupė, dalyvio kodas (kurį suteikia vertinimo komisija), Olimpiados etapo vieta, data ir kiti duomenys, kaip pateikta Rekomendacijų 1 priede;

16.2. kiekvienas testo klausimynas turi du variantus: 1) skirtas pildyti Olimpiados dalyviui (be atsakymų į klausimus); 2) skirtas užpildyto testo vertintojams (su atsakymais į klausimus);

16.3. abu testo klausimyno variantai kiekvieno Olimpiados etapo rengėjams pateikiami A4 formatu – sumaketuoti ir parengti spausdinti ir (ar) dauginti (pdf formatu);

16.4. kai Olimpiada vyksta nuotoliniu būdu, naudojamas tik testo vertintojams skirtas testo variantas (su atsakymais į klausimus).

IV. UŽDUOČIŲ VERTINIMAS

17. Olimpiados prizininkai atskirai nustatomi kiekvienoje amžiaus grupėje (t. y. atskirai 5–7 kl. mokiniai, atskirai 8–10 kl. mokiniai, atskirai 11–12 kl. mokiniai).

18. Siekiant nešališko vertinimo, kiekvienam dalyviui atvykus į Olimpiadą suteikiamas dalyvio kodas, kuris įrašomas į jo pildomo testo titulinį lapą ir į testo vertinimo lenteles, kai Olimpiada vyksta kontaktiniu būdu. Kai Olimpiada vyksta nuotoliniu būdu, dalyviams kodai nesuteikiami, o į vertinimo lenteles rašomos jų pavardės.

19. Olimpiados užduotis vertina komisija, kurią sudarantys nariai gali pasidalinti į dvi grupes: viena grupė vertina pirmosios užduoties atlikimą, o kita – antrosios užduoties atlikimą.

20. Olimpiados užduočių vertinimo tvarka:

20.1. vertinant pirmosios užduoties (testo) rezultatus, kiekvieno dalyvio surinkti taškai už atsakymus įrašomi į atskirai amžiaus grupei skirtą lentelę, pateiktą Rekomendacijų 3 priede;

20.2. vertindamas antrosios užduoties rezultatus, iš pradžių kiekvienas komisijos narys atskirai savo skiriamus taškus kiekvienam Olimpiados dalyviui surašo į atitinkamai amžiaus grupei skirtą antrosios užduoties vertinimo lentelę, parengtą pagal Rekomendacijų 1 priedą (vietoj procentų įrašomas konkretus skiriamų taškų skaičius), o paskui visų antrąją užduotį vertinusių komisijos narių taškai, skirti atskiram dalyviui, išvedus vidurkį įrašomi į lentelę, parengtą kiekvienai amžiaus grupei pagal Rekomendacijų 2 priedą;

20.3. abiejų užduočių bendras vertinimas išvedamas pagal Rekomendacijų 3 priede pateiktą lentelę, sudaromą atskirai kiekvienai amžiaus grupei;

20.4. jei atskiroje amžiaus grupėje didžiausią taškų skaičių dėl prizinės vietos surenka keli mokiniai, jie visi laikomi tos prizinės vietos laimėtojais.

21. Komisija turi teisę siūlyti specialiaisiais prizais apdovanoti pasižymėjusius specifiniais gebėjimais, bet nelaimėjusius prizinių vietų Olimpiados dalyvius.

22. Olimpiados antrojo ir trečiojo etapo dalyviai per 24 val. nuo rezultatų paskelbimo gali pateikti argumentuotą apeliaciją raštu (laisva forma) Olimpiados etapo organizatoriams dėl atliktų užduočių vertinimo.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Teisingi Olimpiados antrojo etapo atsakymai į testo klausimus skelbiami EKG T tinklalapyje www.ekgt.lt, trečiojo etapo atsakymai į testo klausimus skelbiami EKG T tinklalapyje www.ekgt.lt ir LMNŠC tinklalapyje www.lmnsc.lt.

24. Olimpiados organizatorius, siekdamas sudominti galimus Olimpiados dalyvius bei informuodamas visuomenę apie vykstančią Olimpiadą, turi teisę viešinti atitinkamų etapų Olimpiados dalyvių atliktų ar pristatytų užduočių fragmentus, gavęs Olimpiados dalyvių ar jų tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimus.

25. Šios Rekomendacijos gali būti keičiamos Etninės kultūros globos tarybos pirmininko įsakymu.

LIETUVOS MOKINIŲ ETNINĖS KULTŪROS OLIMPIADOS ETAPŲ VERTINIMAS

_____ (data)

_____ klasių amžiaus grupė

ANTROJI UŽDUOTIS: ETNOKULTŪRINĖS VEIKLOS IR RAIŠKOS PRISTATYMAS

Nr.	Mokinio vardas, pavardė	Vertinimo kriterijai					Taškų suma
		Tradicijos pažinimas	Atlikimo meistriškumas	Etnokultūrinis sąmoningumas	Kūrybiškumas	Komunikavimas ir kalbos kultūra	
		Didžiausias galimas taškų skaičius – (25 % nuo visų taškų)*	Didžiausias galimas taškų skaičius – (25 % nuo visų taškų)*	Didžiausias galimas taškų skaičius – (20 % nuo visų taškų)*	Didžiausias galimas taškų skaičius – (15 % nuo visų taškų)*	Didžiausias galimas taškų skaičius – (15 % nuo visų taškų)*	Didžiausias galimas taškų skaičius – (100 % nuo visų taškų)*
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

Vertinimo komisijos narys

(parašas)_____
(vardas, pavardė)

*Atsižvelgiant į nurodytus procentus, įrašomas konkretus taškų skaičius. Veikla ir raiška vertinama **taškais**:
25+25+20+15+15=100 arba 20+20+16+12+12=80 arba 15+15+12+9+9=60 (galimi kiti variantai).

VERTINIMO KRITERIJŲ IŠAIŠKINIMAS

Tradicijos pažinimas

Mokinys parodo tradicijų pažinimą apibūdindamas etninės kultūros reiškinius ir objektus, regionines ar lokales tradicijas, etnokultūrinių reiškinių savitumą, gyvybingumą ir įvairovę. Tinkamai naudoja su etnine kultūra susijusias sąvokas, argumentuotai pagrindžia savo teiginius apie tradicijas. Išreiškia etnokultūrinę patirtį ir žinias įvairiomis formomis (žodine, muzikos, šokio, teatro, grafine, medijų ir kt.).

Atlikimo meistriškumas

Mokinys, remdamasis autentiškais pavyzdžiais ir kūrybiškai interpretuodamas, tinkamai pasirinkdamas žanrui būdingas priemones, stilistiką ir kitus raiškos būdus, atlieka sakytinio, muzikinio, šokamojo ar žaidybinio folkloro kūrinius, pristato savo pagamintus tautodailės, tradicinių amatų dirbinius. Atskleidžia savo meistriško atlikimo gebėjimus pasirinktoje srityje (pvz., dainuodamas, šokdamas, rinkdamas kraštotyrinę, tiriamąją medžiagą, organizuodamas ir vesdamas renginius ir pan.).

Etnokultūrinis sąmoningumas

Mokinys išreiškia savo suvokimą apie tradicijų reikšmę asmens, šeimos, bendruomenės gyvenime, geba argumentuotai pagrįsti etninės kultūros vertę. Parodo žiniomis grįstą etnokultūrinę savimonę, savęs kaip tradicijų tęsėjo suvokimą, pagrindžia etninės kultūros reikšmę asmens tapatybei formuotis.

Kūrybiškumas

Mokinys kelia ir plėtoja tradicijomis pagrįstas idėjas, pateikdamas jas įvairiomis kūrybinėmis formomis, plėtodamas savo polinkius ir talentus, dalyvaudamas etninės kultūros veikloje. Pristato ir vertina savo kūrybą, atsižvelgdamas į tradicijas, estetiką, reikšmingumą sau ir kitiems. Kūrybiškai taiko etninės kultūros žinias ir raiškos gebėjimus savo veikloje.

Komunikavimas ir kalbos kultūra

Pateikdamas savo etnokultūrinės veiklos ir raiškos pristatymą, mokinys laikosi viešojo bendravimo etikos (dėmesingumo, pagarbos pašnekovui ir pan.), pasirenka tinkamą komunikavimo būdą, kultūringai kelia problemas, svarsto, pritaria ar prieštarauja pateikdamas argumentus, kalbėdamas laikosi bendrinės kalbos normų arba tarmės, geba pasirinkti pagal kontekstą tinkamą žodyną, kalbėjimo intonaciją, tempą ir garsumą, neverbalines išraiškos priemones (veido išraišką, gestus, bendrą laikyseną).

LIETUVOS MOKINIŲ ETNINĖS KULTŪROS OLIMPIADOS ETAPO VERTINIMAS

_____ (data)

_____ klasių amžiaus grupė

ANTROJI UŽDUOTIS: ETNOKULTŪRINĖS RAIŠKOS IR VEIKLOS PRISTATYMAS

Bendra lentelė

Nr.	Komisijos nario vardas, pavardė	Komisijos narių vertinimas (taškais)			Bendras balas (vidurkis)
		Mokinio vardas, pavardė			
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

Vertinimo komisijos narys

_____ parašas

_____ vardas, pavardė

Vertinimo komisijos narys

_____ parašas

_____ vardas, pavardė

Vertinimo komisijos narys

_____ parašas

_____ vardas, pavardė

**LIETUVOS MOKINIŲ ETNINĖS KULTŪROS OLIMPIADOS
..... ETAPO VERTINIMAS**

_____ (data)

_____ amžiaus grupė

PIRMOJI IR ANTROJI UŽDUOTIS

Bendra surinktų taškų lentelė

Mokinio Nr	Mokinio vardas, pavardė	Pirmoji užduotis: surinktų taškų skaičius (iš galimų)	Antroji užduotis: surinktų taškų skaičius (iš galimų)	Taškų suma	Vieta
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					

Vertinimo komisijos pirmininkas

_____ parašas

_____ vardas, pavardė

Vertinimo komisijos sekretorė

_____ parašas

_____ vardas, pavardė